

Inleiding

Deze FAQ bestaat uit de volgende vier onderdelen, te weten:

A: Algemene vragen over WTP van het FNV pensioenteam.

B: Vragen over individuele gevolgen van het FNV Pensioenteam.

C: Vragen vanuit het ministerie van SZW.

D: Vragen die FNV in een eerder stadium heeft gedeeld met de media.

A: Wetsvoorstel Toekomst Pensioenen (WTP)

1. Waarom mogen mensen niet zelf weten of ze hun opgebouwde pensioen overzetten naar het nieuwe stelsel? Het gaat over veel geld, het kan toch niet zo zijn dat ze daar zelf niets over te zeggen hebben?

Antwoord:

De FNV is van mening dat het nieuwe stelsel beter is voor mensen, onder andere omdat het eerder perspectief geeft op indexatie. Deze voordelen komen er alleen als we alle risico's en rendementen samen blijven delen. Die voordelen zijn niet te halen als het pensioenvermogen wordt opgedeeld. Dit geldt voor iedereen: voor jongeren, voor ouderen en voor gepensioneerden. Als er kleine groepen achterblijven zullen die met hoge kosten worden geconfronteerd. Het is paternalistisch, maar we willen niet dat het pensioen van mensen wordt uitgehold door hoge kosten.

2. De rente stijgt op dit moment en de verwachting is dat die rente nog wel wat gaat stijgen. Is dan het probleem van de lage dekkingsgraden niet opgelost? En is deze omvangrijke en complexe operatie helemaal niet meer nodig?

Antwoord:

We hebben geen glazen bol waarin we de dekkingsgraden kunnen voorspellen. En zelfs als in de toekomst die dekkingsgraden weer zouden stijgen is een nieuw stelsel aantrekkelijk. In het nieuwe stelsel worden risico's en rendementen beter afgestemd op verschillende leeftijdsgroepen. In het huidige systeem is het meer 'one size fits all'. In het nieuwe systeem is dit slimmer en dus beter in te richten. Daarnaast is in het nieuwe systeem het makkelijker om ook zzp'ers aan te sluiten, doordat de doorsneesystematiek is afgeschaft. Ook gaat in het nieuwe systeem de premie direct naar het eigen pensioenvermogen. Daardoor ontstaat er minder discussie over tegenstrijdige belangen tussen jong en oud. Discussies tussen jong en oud zijn funest voor het draagvlak van het pensioensysteem.

3. Uw eigen achterban is niet tevreden over het Pensioenakkoord. We zien regelmatig Senioren van de FNV die protesteren tegen het Pensioenakkoord. Wat vindt u daarvan?

Antwoord:

In een referendum heeft ruim driekwart van onze leden met het pensioenakkoord ingestemd. Er is dus een kleine groep die het niet eens is met ons beleid. Die groep is er nog steeds. Wij zien zelf veel voordelen van de WTP voor onze leden en voelen ons verantwoordelijk voor de uitwerking ervan op een dusdanige manier dat onze leden ook de voordelen zullen ervaren. Dit doen wij op de cao-tafel door het meest solidaire contract te kiezen en een goede premie af te spreken. In de pensioenfondsbesturen dragen we de zorg voor een goede en evenwichtige uitvoering van de transitie.

4. Waarom komen de zzp-experimenten niet van de grond?

Antwoord:

Het blijkt dat er nogal wat wetgeving in de weg ligt voor een goede uitvoering van de zzp-experimenten. Wij zien dat uit andere ervaringen uit bijv. het buitenland dat 'opting out' het beste

werkt. Hierbij worden zzp'ers automatisch aangesloten en kunnen ze zelf een alternatief kiezen als men iets anders wil. Dit soort varianten worden tegengehouden door AVG wetgeving en mededingingswetgeving. Dit vinden wij zeer jammer. Deze discussie nemen we mee in de discussie over de doorgeslagen flexibilisering van de arbeidsmarkt.

5. De FNV is een voorstander van het solidaire contract. Maar dat is erg complex en ingewikkeld. Dan wordt het nieuwe pensioenstelsel toch niet beter uit te leggen?

Antwoord:

Mensen hebben eigenlijk maar 2 vragen over hun pensioen: 1) wanneer kan ik met pensioen en 2) hoeveel krijg ik dan? De techniek erachter interesseert maar weinig mensen. De FNV wil daarom het systeem waarbij het beste pensioenresultaat behaald kan worden en waarbij 'pech en geluk' generaties kunnen worden beperkt (LET OP: we kunnen nooit helemaal voorkomen dat er 'pech en geluk' ontstaat. Wel kan het worden beperkt). Dit beperken kan door zoveel mogelijk solidariteit in het pensioenstelsel te stoppen. Die solidariteit is in ieders belang. Daarmee kunnen pensioenuitkeringen worden gestabiliseerd en kunnen klappen samen worden opgevangen. In het nieuwe stelsel gaat de premie naar het eigen pensioenvermogen. Dit maakt het pensioensysteem beter uit te leggen dan de huidige doorsneesystematiek.

6. De 'flexibele regeling' klinkt als veel meer vrijheid. Is dat niet beter?

Antwoord: Er zijn inderdaad enkele extra keuzemogelijkheden in de flexibele regeling. De vraag is echter of deelnemers daar belang bij hebben. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk om voor meer of juist minder risicovolle beleggingen te kiezen. De meeste mensen zullen dit echter liever aan professionele beleggers bij het pensioenfonds overlaten. We weten immers dat particuliere beleggers vaak 'te laat de verkeerde keuzes' maken. Groot nadeel van de flexibele regeling is verder dat de pensioenambitie niet afgesproken hoeft te worden en dus ook niet op haalbaarheid getoetst hoeft te worden. Dat kan tot negatieve verrassingen op pensioendatum leiden.

7. Waarom verandert het nabestaandenpensioen eigenlijk ook?

Veel mensen weten en wisten niet precies hoe nabestaandenpensioen (NP) geregeld is. En komen er pas achter als hun partner overlijdt. De nieuwe afspraken zorgen er vooral voor dat alle fondsen die het regelen (en dat zijn ze bijna allemaal) het op dezelfde manier regelen. Op risicobasis bij overlijden voor pensioendatum en kapitaal gedekt na pensioendatum. En als je van baan verandert is het zeker nog drie maanden bij het fonds van je oude werkgever geregeld en ook tijdens een WW-uitkering. Dat schept zekerheid en voorkomt dat mensen voor vervelende financiële verrassing komen te staan, juist nu ze hun partner net verloren hebben.

B: Individuele gevolgen

Wat betekent dit nieuwe pensioenstelsel voor mij?

Antwoord:

De gevolgen voor individuen zijn nu nog niet bekend. Daarvoor moeten er eerst op de cao-tafel allerlei beslissingen worden genomen. Pas als daar het besluit is genomen over hoe uw pensioenregeling eruit komt te zien kunnen er individuele berekeningen worden gemaakt. Als het pensioenfonds de overstap maakt zal iedereen een pensioenoverzicht ontvangen waarin het pensioen in het oude stelsel en in het nieuwe stelsel staat vermeld.

Kan ik meepraten over deze nieuwe pensioenregeling?

Antwoord: Jazeker! De nieuwe pensioenregeling is eigenlijk een gewoon cao-traject met achterbanraadpleging. Kaderleden zullen worden betrokken bij onze inzet op de cao-tafel. Via uw cao-bestuurder kunt u achterhalen wanneer de onderhandelingen hierover starten. De conceptwetgeving moet wel eerst worden aangenomen door de Tweede en de Eerste Kamer, voordat alles volledig duidelijk is. Er kunnen wel voorlopige besluiten worden genomen.

Kunnen gepensioneerden ook meepraten over deze pensioenregeling?

Antwoord: Ook gepensioneerden worden bij de achterbanraadpleging betrokken. Daarvoor is het wel noodzakelijk dat we weten van welk pensioenfonds een gepensioneerde een pensioenuitkering ontvangt. Op dit moment weten we dat nog niet goed genoeg. Daar wordt hard aan gewerkt.

C: Vragen vanuit het ministerie van SZW

Kan de sector deze stelselherziening eigenlijk wel aan? De capaciteit van experts, zoals op het gebied van IT, zijn immers beperkt.

Antwoord:

- De implementatie van de nieuwe pensioenregeling door de pensioenuitvoerder is een van de belangrijke fases van de herziening van het pensioenstelsel, de tijd die hiervoor nodig is verschilt echter per pensioenuitvoerder.
- In het wetsvoorstel wordt daarom voor de transitie een ruime periode van 4 jaar uitgetrokken.
- Dat biedt tijd voor sociale partners om afspraken te maken over invaren en voor pensioenfondsen om de uitvoering voor te bereiden, zoals IT-systemen en tijdelijk uitbreiden van capaciteit.
- Uiterlijk in 2027 moet de stelselherziening zijn afgerond.
- Ik zie overigens dat er pensioenuitvoerders zijn die de ingangsdatum van de nieuwe wetgeving niet afwachten, maar nu al gestart zijn met de voorbereidingen.

Is de sector wel instaat om over te gaan? De administraties op orde hebben lijkt nu immers al een uitdaging.

Antwoord:

- Het belang van een juiste pensioenadministratie wordt met de stelselherziening alleen maar belangrijker. Voor deelnemers moet duidelijk zijn wat ze nu kunnen verwachten en wat ze in het nieuwe stelsel kunnen verwachten. Dat kan alleen met kloppende gegevens.
- De aandacht die uitvoerders hebben voor de kwaliteit van de pensioenadministratie neemt toe.
- De afgelopen jaren zijn verschillende initiatieven genomen om de kwaliteit van pensioenadministraties te verbeteren.
- In het wetsvoorstel Toekomst pensioenen en de lagere regelgeving worden daarnaast wettelijke voorschriften opgenomen de datakwaliteit voor, na en tijdens de overstap op het nieuwe pensioenstelsel en aan de geschiktheid van het pensioenadministratiesysteem.
- Ook de toezichthouders zetten hun doorlopende toezichtstaken voort en hebben daarnaast expliciet aandacht voor de kwaliteit van pensioenadministraties.

Is bedrag ineens wel zo'n goed idee, kijkend naar de gevolgen die dit kan hebben voor mensen zoals het NIBUD veronderstelt?

Antwoord:

- FNV was nooit een voorstander van een bedrag ineens, omdat dit voor mensen met een laag en middeninkomen niet voordelig hoeft uit te pakken. Een bedrag ineens kan bruto heel prettig lijken, maar het is maar de vraag wat mensen er netto van over houden. Hun pensioenuitkering wordt wel levenslang lager. Het is de vraag of mensen alle financiële gevolgen goed kunnen overzien.
- Pensioenuitvoerders (pensioenfonds of verzekeraar) moeten deelnemers inzicht geven in de gevolgen van het opnemen van een bedrag ineens voor de levenslange pensioenuitkering en hen expliciet wijzen op de gevolgen die opname van een bedrag ineens kan hebben voor de verschuldigde inkomstenbelasting, premies volksverzekeringen en het recht op toeslagen en verwijzen naar websites als de Belastingdienst en de SVB voor meer informatie daaromtrent.
- Een pensioenuitvoerder weet echter niet alles van de inkomenssituatie van iemand die met pensioen gaat. Ze weten niet of er nog een partner met inkomen is, of iemand huur-zorgtoeslag ontvangt, of er nog andere pensioen wordt uitgekeerd enzovoort. Hoeveel iemand netto overhoudt kan dus alleen worden berekend door de betreffende persoon zelf. De FNV adviseert mensen om daar een goed financieel advies over in te winnen. Een

eenmalig bedrag heeft namelijk tot gevolg dat de pensioenuitkering levenslang veel lager is.

- Volgens de minister wordt met de introductie van het keuzerecht bedrag ineens tegemoetgekomen aan de behoefte van mensen om meer vrijheid te hebben bij de aanwending van hun pensioenvermogen, bijvoorbeeld om een hypotheek af te betalen of een reis te maken.
- Het opnemen van een bedrag ineens is een vrijwillige keuze van een deelnemer, die afhankelijk van iemands persoonlijke situatie financiële en fiscale gevolgen kan hebben. Ieder pensioenfonds en verzekeraar moet dit aanbieden.
- Zoals ook door het NIBUD gesteld kan het opnemen van een bedrag ineens nadelig uitpakken voor een deelnemer.
- In de wet zijn verschillende voorwaarden opgenomen om de deelnemers te beschermen tegen een te grote achteruitgang van de levenslange pensioenuitkering, waardoor een pensioengerechtigde ook na opname van een bedrag ineens de levensstandaard kan vasthouden.

Waarom wordt het individueel bezwaarrecht afgeschaft?

Antwoord:

- We staan aan de vooravond van een grote transitie, die veel mensen in Nederland raakt.
- De SER heeft aangegeven dat het bij elkaar houden van bestaande en nieuwe pensioenopbouw de voorkeur geniet. Door de wetgeving zal dit worden gefaciliteerd.
- Het is daarbij van belang dat zorgvuldig met de pensioengelden van deelnemers en pensioengerechtigden wordt omgegaan.
- Daarvoor zijn verschillende opties afgewogen; waarbij uiteindelijk is gekozen voor een gebalanceerd pakket aan collectieve waarborgen.
- De reden hiervoor is tweeledig:
  - Ten eerste vanwege de voordelen voor alle deelnemers van het omzetten van de bestaande aanspraken naar het nieuwe stelsel:
    - Uit onderzoek van CPB en Netspar blijkt dat de nieuwe pensioenregelingen voor deelnemers –jong, gepensioneerd en middengroepen- naar verwachting een beter pensioenperspectief opleveren.
    - Pensioenen kunnen eerder worden verhoogd, en mensen krijgen een betere, transparantere pensioenregeling.
    - Het bij elkaar houden van de nieuwe pensioenregelingen en de bestaande pensioenen door omzetting van de bestaande pensioenen naar de nieuwe premieregeling vergroot dit positieve effect aanmerkelijk.
  - Ten tweede, vanwege de voordelen – juist ook voor het individu – van collectieve omzetting:
    - Het individuele bezwaarrecht vereist veel kennis, kunde en tijd van de deelnemer. Er is een kans dat iemand bezwaar maakt terwijl hij niet overziet wat de risico's zijn van achterblijven in een pensioenregeling waar geen premies meer binnenkomen. Door collectieve besluitvorming, door mensen met kennis van de materie, kunnen de voor- en nadelen zorgvuldig afgewogen worden.
    - Daarbij komt ook dat de uitvoeringskosten voor iedereen (bezwaarmaker of niet) zullen toenemen als ook de oude regeling in stand gehouden moet worden. Dat is niet in het belang van de mensen.
- Sociale partners beoordelen of het in het belang van iedereen is dat de huidige pensioenopbouw in het nieuwe contract wordt ondergebracht.
- Zo ja, dan doen zij een verzoek aan het pensioenfonds om de opgebouwde pensioenen om te zetten naar de nieuwe pensioenregeling.

Vervolgens wordt dit verzoek door het pensioenfondsbestuur en de fondsorganen (Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht) beoordeeld waarbij wederom rekening houdend met de verschillende belanghebbenden.

Schieten de pensioenuitvoeringskosten niet omhoog door het werk wat de stelselherziening geeft aan de sector?

Antwoord:

- De transitie naar het nieuwe stelsel is een grote operatie die op zorgvuldige wijze moet plaatsvinden.
- Gelukkig zijn sociale partners en pensioenuitvoerders, maar ook de toezichthouders, eensgezind over de noodzaak van de transitie naar het nieuwe stelsel.
- Tegelijkertijd klopt het zeker dat de transitie eenmalig een toenemende werklast en uitvoeringslast met zich brengt. De Pensioenfederatie verwacht dat de gehele transitie per pensioenfonds gemiddeld € 5 mln. zal kosten. Dat zal in de praktijk verschillen, dit is afhankelijk van het betreffende pensioenfonds.
- Dit is veel geld. Tegelijkertijd is de transitie omvangrijk en in grote mate onomkeerbaar. Daarom denk ik dat het goed is dat zorgvuldigheid bovenaan staat, de extra kosten die dat met zich brengt betalen zich op de langere termijn weer terug. De pensioenuitvoering wordt simpeler en dus goedkoper. De huidige pensioenregeling zijn behoorlijk complex en daardoor stijgen de uitvoeringskosten.

Voor uw achtergrond:

De kosten van € 5 mln. per pensioenfonds komen voor alle pensioenfondsen neer op ongeveer € 1 miljard extra kosten. Dit is vergelijkbaar met de jaarlijkse pensioenbeheerkosten, dit betreft ook € 1 miljard. Ter vergelijking: de vermogensbeheerkosten betreffen ongeveer € 9 miljard per jaar.

Als inwerkingtreding 1 januari 2023 niet wordt gehaald, krijgen partijen dan meer tijd voor de overgang?

Antwoord:

- Vooropgesteld geldt dat het bewerkstelligen van een zorgvuldige en evenwichtige transitie de randvoorwaarden zijn voor de gekozen transitie termijn.
- Op dit moment gaan we er niet van uit dat 1 januari 2023 niet gehaald zal worden. Mocht blijken dat inwerkingtreding per 1 januari 2023 niet haalbaar is, dan gaan we weer opnieuw om tafel en bespreken wat mogelijk en wat wenselijk is.
- Daar kunnen we nu niet op vooruitlopen

Pensioenen worden persoonlijker en transparanter, maar wordt het ook eenvoudiger en is het uit te leggen aan deelnemers?

Antwoord:

- Doordat de pensioenpremie van iedereen direct naar het eigen pensioenvermogen gaat wordt het duidelijker hoeveel pensioenpremie jij en je werkgever betalen en hoeveel je eigen pensioenvermogen daardoor groeit. Dat is duidelijker dan in het huidige systeem. En komt ten goede komt aan de uitlegbaarheid richting deelnemers. Op hoofdlijnen zal het nieuwe stelsel beter begrepen worden dan het huidige stelsel.
- Tegelijkertijd zijn er natuurlijk veel technische elementen ingebouwd die nog steeds complex zijn. Denk aan de diverse vormen van intergenerationele risicodeling.
- Deze elementen blijven complex en blijven onderdeel van ons pensioenstelsel, de techniek hiervan zal niet makkelijk uit te leggen zijn aan deelnemers. Dat hoeft ook niet, zo lang ze grote meerwaarde bieden voor hen en dat is het geval. Door solidariteit kan iedereen een hoger en stabiel pensioen ontvangen.
- Het is een taak van ieder van ons, politiek, sociale partners, pensioenuitvoerders om aan deelnemers in begrijpelijke taal uit te leggen waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en wat voor de deelnemers de verwachte effecten zijn.
- Dat zullen de fondsen elk naar hun 'eigen' deelnemers doen.
- Ook werken we voor het grote publiek samen als ministerie in 1 coalitie met sociale partners, Pensioenfederatie, Verbond van Verzekeraars, individuele pensioenfondsen,

verzekeraars- en uitvoerders, de twee toezichthouders, Wijzer in Geldzaken, Stichting Lezen en Schrijven en wetenschappers. Er zal een centrale website komen voor publieksinformatie en een publiekscampagne.

- Voor de sector hebben verschillende betrokken partijen de handen ineengeslagen (waaronder Stichting van de Arbeid, de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars).
- Zo is er sinds het begin van dit jaar o.a. het gezamenlijke informatieplatform voor professionals [werkenaanonspensioen.nl](https://www.werkenaanonspensioen.nl). Daarop komen bijvoorbeeld heel praktische transitiehandleidingen. Het maakt het makkelijker op tijd te beginnen met de voorbereidingen op de transitie.

Heeft u al zicht op hoeveel pensioenfondsen de intentie hebben tot invaren? Als nu veel pensioenfondsen besluiten dit niet te doen is dan de stelselherziening mislukt?

Antwoord:

- Invaren is de standaardroute. Sociale partners en pensioenfondsen zullen moeten uitleggen waarom niet invaren in het belang is van de mensen. Dit kan bijvoorbeeld zijn als de werkgever nog een verplichting heeft om een bijstorting te doen als de financiële positie van het pensioenfonds niet goed is.
- De verwachting is dat de grote fondsen, met de meeste deelnemers, van plan zijn om in te varen naar het nieuwe stelsel.
- De verwachting is daarom dat het overgrote deel van Nederlanders bij een pensioenfonds straks zal profiteren van de voordelen van het nieuwe stelsel.

Leuk een hervorming van het pensioenstelsel maar veel werknemers, zogenoemde witte vlek, doen nu al niet mee. Wat doet u hieraan?

Antwoord:

- Ik vind het gewenst om zoveel mogelijk werknemers pensioen te laten opbouwen via hun werkgever en daarmee de zogenoemde witte vlek zo klein mogelijk te maken.
- Met de afspraken in het Pensioenakkoord hebben sociale partners zich gecommitteerd om de witte vlek de komende jaren te reduceren, de Stichting van de Arbeid heeft daartoe een meerjarenplan Aanpak Witte Vlek Pensioenen opgesteld.
- De afgelopen anderhalf jaar zijn er belangrijke stappen gezet, zoals de adequate pensioenregeling voor payrollwerknemers en de cao-afspraken over de verkorting van de wachttijd in de uitzendsector, waarmee de wachttijd voor de uitzendsector in lijn wordt gebracht met de maximale wachttijd voor andere sectoren.
- Daarnaast zijn er aanvullende maatregelen getroffen. Zo is bijvoorbeeld het meld- en informatiepunt [geenpensioen.nl](https://www.geenpensioen.nl) bij de SER opgericht en is de informatie op mijnpensioenoverzicht ook in het Engels beschikbaar.
- De komende tijd worden de actiepunten uit het aanvalsplan gezamenlijk verder uitgewerkt.

Waarom wordt de koppeling tussen de AOW en het minimumloon los gelaten? Dit helpt niet echt om de koopkracht van ouderen te versterken. Als de pensioenen dan iets omhoog gaan dan gebeurt er maar weinig onderaan de streep.

Antwoord:

- In het Coalitieakkoord is een buitengewone verhoging van het wettelijk minimumloon met in totaal 7,5% opgenomen. Dit gebeurt in twee stappen, de eerste stap per 1 januari 2024. Deze verhoging leidt niet tot een hogere AOW-uitkering.
- Dit verandert echter niets aan de reguliere indexatiesystematiek. De AOW blijft zoals gebruikelijk tweemaal per jaar meestijgen met de gemiddelde contractloonontwikkeling en wordt dus niet ontkoppeld.

Wat zijn de gevolgen van inflatie voor invaren van pensioenen? En wanneer komen hier berekeningen over?

Antwoord:

- De meeste pensioenregelingen kennen de ambitie om de pensioenen mee te laten groeien met de inflatie of loonstijgingen. Voor het bijhouden van de inflatie of loonstijgingen moet er voldoende rendement worden behaald. Hoe hoger de inflatie, hoe lastiger dat is.
- Dat geldt in het oude en het nieuwe stelsel, waarop uiteraard dezelfde economische wetten van toepassing blijven.
- Wel kunnen rendementen in het nieuwe stelsel sneller aan de deelnemers worden uitgekeerd en kunnen die rendementen veel gericht naar leeftijden worden toegekend.
- In de solidaire premieregeling zit een solidariteitsreserve. Deze kan gebruikt worden om onverwacht hoge inflatie mee op te vangen. In die zin kan het nieuwe stelsel beter met inflatie omgaan dan het oude.

Waarom zijn de huidige scenario's waar pensioenfondsen mee moeten rekenen niet aangepast aan de huidige situatie?

Antwoord:

- De scenario's die pensioenfondsen gebruiken om economische toekomsituaties door te rekenen, worden vastgesteld na advies van de Commissie Parameters. De huidige set is vastgesteld in 2019 op basis van de beste inzichten op dat moment.
- Op dit moment is de Commissie Parameters bezig met de vraag over wat verstandige scenario's voor de toekomst zijn. Dat is een complexe taak, waarvoor tijd nodig is. Ik verwacht hun rapport later dit jaar.

Is de overgang naar een vernieuwd stelsel wel wenselijk wanneer de dekkingen kelderen door bijvoorbeeld de situatie in de wereld (mogelijke recessie)? Bij lage dekkingen moet er immers een tekort worden gedeeld wat betekent dat pensioenen direct bij de overgang omlaag zullen gaan.

Antwoord:

- De financiële situatie van pensioenfondsen is de economische realiteit waarmee we te maken hebben. Gelukkig is die financiële situatie het afgelopen jaar sterk verbeterd en het klopt dat het makkelijker is de transitie vorm te geven als er hoge dekkingen zijn, maar uiteraard blijft het onzeker hoe die situatie zich de komende jaren ontwikkelt.
- Er is geen ideaal overstapmoment. Pensioenen zijn linksom of rechtsom afhankelijk van hoe de economie zich ontwikkelt. Ook in het huidige stelsel zijn er gevolgen voor de pensioenen als de dekking laag is. In het nieuwe stelsel is dat niet anders, al zullen dan de pensioenen ook sneller mee kunnen stijgen als het weer beter gaat. Bovendien is een overstap naar het nieuwe stelsel ook belangrijk vanwege de veranderende wijze van werken.
- Sociale partners zullen bij het maken van afspraken over de nieuwe pensioenregeling en het invaren rekening houden met verschillende financiële uitgangspunten van het pensioenfonds en verschillende economische omstandigheden, zodat de gemaakte afspraken ook na economische schokken nog uitvoerbaar zijn door de uitvoerder.

Belofte van het nieuwe stelsel is dat de pensioenen eerder omhoog kunnen. Wat is de kans hierop voor een gemiddelde deelnemer kijkend naar de huidige situatie?

Antwoord:

- In het nieuwe stelsel worden geen beloftes gedaan, het nieuwe stelsel biedt vanwege de vormgeving en het wettelijk kader van de contracten wel eerder perspectief op een koopkrachtig pensioen.
- In het huidige stelsel kunnen de pensioenen geleidelijk verhoogd worden vanaf een bepaalde dekkingsgraad. Eerst moeten de buffers worden gevuld, voordat er weer volledig kan worden geïndexeerd. In het nieuwe stelsel is geen sprake meer van dekkingsgraden en gaan pensioenen sneller omhoog in geval van positieve overrendementen.
- Dat blijkt ook uit recent onderzoek van pensioendenktank Netspar ("Inkomenseffecten bij en na invaren in het nieuwe pensioencontract", januari 2022). Daarin wordt de kans circa 75% geacht dat de pensioenen hoger zullen uitpakken dan in het huidige ftk-contract.
- Keerzijde is wel dat er dat pensioenen bij negatieve economische ontwikkelingen ook sneller zullen dalen. Per saldo laat het nieuwe stelsel echter grotere –en vaker– verhogingen zien dan dalingen.
- In een solidaire premiereregeling worden de overrendementen in goede tijden wat afgeroomd, zodat in slechte tijden de pensioenuitkeringen kunnen worden beschermd tegen een korting. In de solidaire regeling kunnen dus negatieve klappen beter worden opgevangen.

De premies van pensioenen stijgen alsmaar en wordt hiermee onbetaalbaar. Wat is nu eigenlijk een acceptabele grens?

Antwoord:

- Sparen voor pensioen is momenteel erg duur, mede door de lage rente. Die economische realiteit geldt in het oude en in het nieuwe stelsel. Door te beleggen, kunnen in verwachting hogere rendementen worden behaald, maar ook dan zal het belegde vermogen op enig moment in stabiele pensioenen omgezet moeten worden, waarbij de rentestand onvermijdelijk een rol speelt.
- Wat een acceptabele premie is, valt niet in zijn algemeenheid te zeggen. Dit zal ook decentraal bepaald worden door bijvoorbeeld de winstgevendheid van een sector of bedrijf. Met het afgesproken fiscale maximum van 30% van de pensioengrondslag is dezelfde pensioendoelstelling haalbaar als nu.
- De FNV wil dus dat de premies 30% van de pensioengrondslag zijn of worden. We vinden het belangrijk dat de werkgevers meebetalen voor een goed pensioen. De risico's komen immers alleen bij de werkenden en de gepensioneerden te liggen.

Waarom komen de zzp-experimenten maar niet van de grond?

Antwoord:

- Het wetsvoorstel bevat experimenteerwetgeving die het mogelijk maakt dat zelfstandigen zich vrijwillig kunnen aansluiten bij pensioenregelingen in de tweede pijler.
- Op dit moment is de tweede pijler zeer beperkt toegankelijk voor zelfstandigen.
- Het voorstel is om pensioenuitvoerders in de tweede pijler de ruimte te geven een regeling voor zelfstandigen open te stellen. Het doel hiervan is te bezien in hoeverre een dergelijke nieuwe mogelijkheid de opbouw van pensioen door zelfstandigen stimuleert.
- In de consultatie is door verschillende pensioenuitvoerders aangegeven dat de experimenteerkaders mogelijk te beperkt zouden zijn. Naar aanleiding hiervan is het voorstel op onderdelen verruimd. Tegelijkertijd zijn niet alle wensen in te willigen. Dit zou strijdigheid opleveren met onder andere mededingings- en privacywetgeving. Dit moet voorkomen worden.
- Of die wetgeving genoeg ruimte biedt moet nog blijken. Over een aantal jaar wordt er geëvalueerd. Daarbij moet ook worden bekeken of de wetgeving te knellend is geweest.

D: Eerdere vragen ten behoeve van media

Hoe kijken jullie tot nu toe aan tegen het functioneren van de RVU-regeling sinds begin dit jaar?

Antwoord:

Dat vele werknemers, zo kort na invoering, al gebruik maken van de regeling, bewijst dat er echt behoefte aan was. Wel zien we verschillen tussen sectoren en bedrijven. Met name werknemers met een lager inkomen en/of beperkte pensioenopbouw en geen of vrijwel geen gespaarde vrije tijd, maken er minder gebruik van. Kennelijk is een financiële vergoeding (op individueel AOW-niveau) van netto ongeveer € 1225 per maand, te beperkt om de wel gewenste stap te zetten.

Werknemers met lage salarissen lijken nog minder happig om gebruik te maken van de RVU-regeling. Vermoedelijk omdat het bedrag in combinatie met een laag aanvullend pensioen tekortschiet, zoals u zelf al eerder zei. Viel bij het sluiten van het akkoord niet te voorzien dat dit voor werknemers met een zwaar beroep, een laag inkomen en een laag pensioen voor problemen zou zorgen?

Antwoord:

Het ontbreken van de AOW-uitkering en de boetebepaling over tegemoetkomingen van de werkgever (52% extra belasting), waren de grootste belemmeringen (voor mensen om eerder te stoppen met werken) voordat we het pensioenakkoord sloten. Die belemmeringen zijn met het akkoord weggenomen. Daarmee zijn niet alle belemmeringen weg, vooral niet in marktsectoren met lagere lonen, minder pensioenopbouw en/of minder verlofspaarregelingen. Bij de onderhandelingen over de structurele regeling zullen we deze ervaringen zeker betrekken.

De RVU laat ruimte om in cao-akkoorden afspraken te maken over welke werknemers recht hebben op de RVU. In de Memorie van Toelichting staat over voor wie de RVU bedoeld is: "Dit geldt in het bijzonder voor de oudere werknemers die zwaar werk doen." Deskundigen waarschuwen dat de regeling te ruim wordt ingezet en zo zijn doel, helpen van oudere werknemers met zware beroepen, voorbijschiet. Hoe kijkt de FNV hier tegenaan?

Antwoord:

De regeling is bedoeld voor mensen met 'zwaar werk'. Daar spelen veel factoren mee zoals fysieke zwaarte, ploegen- of beschikbaarheidsdiensten, psychische en mentale belasting, weeromstandigheden bij buitenwerk. In vrijwel alle afspraken wordt hier op één of andere wijze rekening mee gehouden. (ook in de ICK-sector, waar het de monteurs betreft die bij nacht en ontij en in de weekenden beschikbaar zijn voor storingen). We zien dus vrijwel overal een beperking tot mensen/functies die zwaar werk betreffen. Het wordt juist aan sector- of bedrijfsniveau overgelaten omdat ze het daar beter kunnen inschatten.

FNV Pensioenteam

Maart 2022